

Урок 38

Тема. Риси людей у казкових персонажах твору «Маленький принц»

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння сюжету повісті-притчі «Маленький принц»; уміння усвідомлено читати різними видами текст твору, відповідати на питання за змістом прочитаного/почутого тексту/медіатексту, переказувати прочитане та/або почуте різними способами; характеризувати персонажів твору, висловлювати власні погляди, ідеї, переконання, своє ставлення до зображених у творі персонажів, подій і ситуацій, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади; обстоювати власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї, відображені через образи персонажів. **Ключових:** розвиток уміння розмежовувати в художньому тексті фактичну інформацію та підтекст, коментувати підтекст, наводити цитати для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; представляти текстову інформацію, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань. Бесіда за змістом твору.

- Якою є планета Маленького принца?

Хвилинка фантазії. Учнівські презентації на тему: Якби у мене була власна планета, як би я її облаштував? Які елементи природи / світу там були б?

- Опишіть розпорядок дня принца.

- Від чого нас застерігає історія про баобабі?

- Яке місце в житті принца посідала троянда?

- Які висновки для себе пізніше зробив принц про свої стосунки з трояндою?

- Як ви розумієте думку принца, що про троянду треба було судити не за її словами, а за її вчинками?

- Чому Маленький принц вирішив залишити рідну планету?

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. Маленький принц якось замислився, навіщо зірки світяться. Він подався у мандри, щоб побачити їх зблизька, зрозуміти, кому вони дарують своє світло. Але кожен із нас – теж ціла планета, зірочка, яка комусь світить. Приєднавшись до мандрів принца, ми маємо змогу побачити в алегоричних образах казки-притчі різні типи людської поведінки, а тому зрозуміти передусім себе, свої взаємини зі світом.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Пояснення вчителя. Сент-Екзюпері використав традиційний казковий мотив: принц відправляється у мандри, щоб зазнати пригод та завоювати серце вередливої красуні. Але розкривається він зовсім інакше. Маленькому принцу завдає страждань гордовита і вередлива квітка. Герой залишає рідний дім, щоб пізнати світ і себе, чогось навчитися.

Під час мандрів принц зустрічає зовсім не казкових потворних чудовиськ, а звичайних людей. Мешканці астероїдів вважають себе серйозними людьми, але живуть у своєму штучному світі, відгородившись від решти (не випадково у кожного з героїв своя окрема планета!), вважають це життя справжнім, але не знають ні дружби, ні любові, ні турботи. Ці

люди обмежені та безликі, вони зайняті важливими на їх погляд речами і ведуть нудне, сумне та марне існування. А принц - маленька дитина, якій відкрита справжня картина світу, що її дорослі не бачать, бо вони, мов злими чарами, заморочені дрібними справами, охоплені пристрастями, сповнені егоїзму. Перед нами постає галерея людей із мертвими душами, тому вони набагато страшніші казкових чудовиськ. Через образи мешканців астероїдів у казці розкрито життєві проблеми: влади, честолюбства, пияцтва, байдужості, душевної черствості, відповідальності за доручену справу тощо.

IV. Формування нових знань, умінь, навичок і компетенцій.

Робота з текстом: читання «в особах» (вибірково, коментовано), переказ, проблемна бесіда за змістом опрацьованих розділів XX – XV (с. 193-199).

- Як ви розумієте поняття влади? Що вона дає людині позитивного та негативного?
- На що поширюється влада короля, якщо на його планеті він сам?
- Чому король пропонує принцу високу посаду?
- Якою, на думку Екзюпері, повинна бути влада? У чому полягає мудрість правителя?
- Які моральні висновки історії про короля?
- Що таке шанолубство? Це позитивна чи негативна людська якість?
- Чому шанолуб дуже швидко надокучив принцу?
- Чи справді цей персонаж гідний пошани, як він про себе думає?
- Чи розуміє пияк марність свого життя?
- Чому він не прагне нічого змінити? Як ви гадаєте, у нього є шанс?
- Чому ділок вважає себе поважною людиною?
- Чим ділок схожий на п'яничку, чим - на шанолуба, чим – на короля?
- Як Маленький принц розбив докази важливості справ, котрими зайнятий ділок?
- Чому цю людину Маленький принц назвав грибом? (Гриби, по суті, є паразитами, які живляться за рахунок іншого, чужого їм організму, наприклад, дерева. Ділок теж нічого корисного не робить, але паразитує на красі зірок, хоче їх привласнити.)
- Чим ліхтарник відрізняється від решти персонажів? Чим схожий на них?
- За що, на думку принца, ліхтарника зневажали б його сусіди по планетах?
- Яку проблему порушує автор в історії ліхтарника? (Невміння людей критично сприймати дійсність. Чи варто сліпо та бездумно виконувати позбавлені сенсу розпорядження, безглузду роботу?)
- Чому географ вважає себе поважною людиною?
- Що найбільше розчарувало в географові принца? (Байдужість до рідної планети, те, що справжню роботу він підмінив паперами.)
- У чому цінність книг, написаних географом? Яка їхня вада?
- Чому образ географа іронічний? (Неможливо пізнати світ, не виходячи з кабінету.)
- Яка спільна риса єднає мікросвіти цих героїв, чим подібні їхні життя? (Усі вони самотні та нещасні, але кожен по своєму. Їхнє життя схоже на замкнене коло, яке їм несила розірвати. Деякі вважають себе поважними людьми, а своє заняття надзвичайно важливим. Дійсність зовсім інша. Їхня діяльність часто позбавлена глузду (це визнає навіть ліхтарник), від неї мало користі. П'яничка, ліхтарник та географ – це типажі «маленької людини», від якої начебто нічого не залежить. Тому вони ховаються – один за пляшку, другий – за розпорядження, третій – за товсті книги, щоб нічого не міняти в житті, яким незадоволені.)

V. Закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Пошуково-дослідницька робота у групах за варіантами (роздаткові картки).

1. Прослідкуйте, чим наповнений світ героїв, яких зустрів принц, визначте коло їхніх життєвих цінностей.

Король	
Шанолоб	
П'яничка	
Ділок	
Ліхтарник	
Географ	

2. Заповніть таблицю «Алегоричне змалювання людства».

Образи	Риси, які уособлює образ, алегоричне значення
Король	
Шанолоб	
П'яничка	
Ділок	
Ліхтарник	
Географ	

3. Підберіть по три епітети, які б характеризували кожного жителя астероїда.

Учнівські розповіді про астероїди, які відвідав принц та їх мешканців за планом (у групах або парах).

- Що цікавого є на астероїді?
- Чим займається мешканець планети? Стисло його схарактеризуйте.
- Яке враження Маленького принца про цю людину?

Театр речей. Яку річ можна назвати символом життя цієї людини? (Король – скіпетр і мантия, шанолоб – капелюх, пияк – пляшки, ділок – рахівниця та ключ від шухляди, ліхтарник – факел, географ – олівець та чорнило.)

Міжмистецькі зв'язки. Перегляд епізоду фільму-мюзиклу «Маленький принц» (Великобританія, США.1974). Реж. Стенлі Донен.

- Як ви гадаєте, чому автори фільму вигадали нового персонажа-генерала, що живе на одному з астероїдів?
- Чи не зіпсувало це книгу Сент-Екзюпері?
- Які інші екранізації ви бачили? Чим вони особливі?

Орієнтовні висновки роботи. Змалюючи подорож принца різними планетами, Сент-Екзюпері показує нам неправильні людські взаємини та смисли життя, позбавленого цінностей: справжньої віри, справжніх знань, справжніх почуттів. Центральний конфлікт казки - зіткнення двох систем цінностей, справжніх і фальшивих. Бо цінності – те, що важливе, справжнє, має значення. Решта – фальшивий замітник. Важливим є те, що робить людину і світ кращими. Кожен із мешканців відвіданих планет вважає цінним щось одне: король – владу, шанолоб – славу, п'яничка – повагу, ділок – багатство, ліхтарник – роботу, географ – знання. Здавалося б, мати гарні знання, добру роботу, багатство, повагу людей і славне ім'я – що ще потрібно для щастя? Але мешканці астероїдів не пройшли випробування, тому усе в них стало гаданим і несправжнім. Вони вже не здатні захоплюватися красою світу, дружити,

турбуватися про когось. Письменник із гіркотою говорить про те, що дорослі нерідко забувають про вічні, нетлінні цінності. Автор не впевнений, чи вдасться йому переконати людей, що вони повинні жити по-іншому, тому ця казка трохи сумна.

Виконання інтерактивної вправи «"Маленький принц". Мешканці астероїдів»: <https://learningapps.org/display?v=pjrthu0jc25>

VI. Підбиття підсумків, рефлексія. *Бесіда.*

- Чому планети, які відвідав принц, не мають імен, лише номери? Що автор хоче цим сказати?
- Чому мешканці астероїдів, у яких гостює принц, також не мають імен? (Це узагальнені, алегоричні образи, певні типи людського життя).
- Моральні уроки, які засвоює принц, здобуваються на позитивних прикладах чи навпаки «від супротивного»?
- Життя якого персонажа, на думку Маленького принца, має сенс?
- Пригадайте, яка мета подорожі принца? Чи знайшов він те, що шукав, на відвіданих планетах?

Мікрофон. Мої поради мешканцям астероїдів.

Працюємо вдома. 1. Прочитайте розділи XVI – XXVI про відвідини Маленьким принцом Землі (с. 199-205). 2. Знайдіть у прочитаному тексті алегоричні образи, спробуйте їх пояснити. 3. Творчий проєкт. Створіть іншу модель казкового світу. На противагу вадам та недолікам, що їх уособлюють жителі астероїдів, відвіданих Маленьким принцом, запропонуйте позитивні прояви людського світу. Заселіть своїми героями астероїди.